

JEBRON INFO

MAANDELIJKS DIGITAAL INFOBLAD

Oktober November 2024-2025

JEBRON

2024-2025

Inhoud

- 02 AGENDA OKTOBER - NOVEMBER – DECEMBER 2024
- 04 Om de naam van Ingrid Sergant te gedenken
- 05 Het probleem van de VUB: religie wil maar niet uitsterven
- 06 'Evangelie en extreem- rechts gaan niet samen'
- 08 Wie het katholieke geloof voor een extreemrechtse politieke kar wil spannen, heeft van de essentie van dat geloof niet veel begrepen
- 10 'Wie laten we schouderophalend sterven omdat 'het spel nu eenmaal zo werkt'?'
- 11 Bij het gebeuren in Gaza
- 12 De Wever, Israël en de kiemen van het fascisme
- 15 Sinds 1948 is er niets veranderd, behalve dat de Israëlische excuses niet meer werken
- 17 'Het racisme in Israël heeft een niveau bereikt dat ik nooit in Zuid-Afrika zag. De Palestijnen worden als de untermensch beschouwd'
- 26 Linkse partijen slagen er niet in het valse discours te kantelen, omdat zij blind zijn of bang om de werkelijke oorzaken van de problemen te benoemen.

Jaarthema:

NIETS MENSELIJK IS DE BIJBEL (PSALMEN) VREEMD!

AGENDA OKTOBER - NOVEMBER – DECEMBER 2024

Zondag 6 oktober om 10.30 uur in De Werfkapel: **Wees dankbaar en blij met de keuzemogelijkheid: Psalmen 33 en 34**

Vorbereid door groep 2

Dinsdag 15 oktober om 20 uur op de Hogeweg, **Dagelijks bestuur**

Maandag 7 oktober van 19.30 tot 21.45 uur in De Mantel van Sint Maarten: **Bijbels leerhuis**. *Wij vervolgen onze zoektocht naar de bijbelse wortels van de christelijke/katholieke geloofsbelijdenis.*

Zondag 20 oktober om 10.30 uur in de Werfkapel: **God zoeken in stilte op weg naar een 'andere wereld'** met de keuzemogelijkheid: **Psalmen 121 en 122** (zijn alle twee pelgrimspsalmen)

Vorbereid door groep 4

DONDERDAG 24 OKTOBER 2024

Hierbij enige informatie over de boekvoorstelling op donderdag 24 oktober 2024.

Hieronder meer details over ons initiatief...

- donderdagavond 24 oktober 2024 om 19u30 – 22u
- Netwerk, Houtkaai 15, 9300 Aalst (op 5 min. van het station)
- spreker: prof. dr. Bram Vervliet (KU Leuven)
- onderwerp: Waarom we bang zijn. De oorsprong en toekomst van angst
- toegangsprijs: 7 euro of met UiTPAS aan kansentarief: 1,50 euro
- organisatie: Vredeshuis Aalst i.s.m. Emmaüs, huisvandeMens Aalst, Jebron

OP VOORHAND INSCHRIJVEN via de

ticketlink https://tickets.netwerkaalst.be/nwaalst/nl/flow_configs/tickets/steps/start/show/1056736

Zondag 3 november om 10.30 uur in de Werfkapel: **Allerheiligen Lofzang op de Thora en op hen die de weg van de Thora met vallen opstaan proberen te gaan: Psalm 119** (We lezen deel 1 van de langste psalm uit de 150, die bestaat uit 176 verzen).
Vorbereid door groep 3

***Maandag 4 november van 19.30 tot 21.45 uur** in De Mantel van Sint Maarten: **Bijbels leerhuis** waarin we onze zoektocht naar de bijbelse wortels van de christelijke/katholieke geloofsbelijdenis vervolgen.*

Zondag 17 november om 10.30 uur in de Werfkapel
We staan stil bij Psalm 113 en Job 24. Over de ambivalentie in onze relatie met en ervaring God.
Vorbereid door groep 1

Zondag 1 december om 10.30 uur in de Werfkapel
Eerste viering van de **advent**.
We laten ons inspireren door een of twee van volgende Psalmen 25,80,85,89 en 132
Vorbereid door groep 2

***Maandag 2 december van 19.30 tot 21.45 uur** in De Mantel van Sint Maarten: **Bijbels leerhuis** waarin we onze zoektocht naar de bijbelse wortels van de christelijke/katholieke geloofsbelijdenis vervolgen en afronden.*

Zondag 15 december om 10.30 uur in de Werfkapel
Derde zondag van de **Advent**. We houden halt bij het thema van Welzijnszorg rond Menswaardig wonen
We laten ons inspireren voor een of twee van volgende Psalmen 73,74 en 78, die ons confronteren met de *grote en kleine verhalen van de geschiedenis*

Kerstviering op 24 december om 17 uur. (groepen 1 en 3) Psalmen 2 en 72 en 89
Vorbereid door groep 4.

Om de naam van Ingrid Sergant te gedenken

Tijdens de uitvaart van Ingrid bracht Liesbet Van Woensel volgend indringend getuigenis, onder de titel "TERUG NAAR JE BESTEMMING".

*Zoveel jaar geleden kwam je op aarde wonen.
Je hebt sporen nagelaten
en je staat gegrift in het diepst van onze gedachten.
Gedenkwaardig was jouw leven,
Gedenkwaardig deze dag.
Vandaag geven we je lichaam aan de aarde terug
en vertrouwen je toe aan de natuur,
wetend dat jijzelf al lang bent uitgevlogen.
We geloven dat je je bestemming hebt gevonden
in de beschuttende aanwezigheid van onze God,
die leeft in alles en allen.
Wij proberen verder te leven, denkend aan jou.
Als we gras en bloemen zien, denken we aan jou
en aan je groei en bloei op aarde<;
Als we lucht en wolken zien, denken we aan je
en aan het leven nu, zonder pijn, zonder angst, zonder verdriet.
We vermoeden dat je zo vrij bent als een vogel in de lucht.
Niemand kan zeggen waar je bent.
Er zijn menselijke namen :
Hemel, overkant, eeuwig licht.
Woorden zijn te klein.
Onuitwisbaar ben je
en voor het leven geboren.
Zo'n kostbaar mens als jij,
Met gedachten, dromen, scheppingsvermogen
Zal toch niet verloren gaan in dood?
We groeten je in de hoop
Dat we elkaar ooit terug zullen zien.
We wensen je geluk en vrede en leven voor altijd.*

Het probleem van de VUB: religie wil maar niet uitsterven

Column - Ignace Demaerel in De Wereld Morgen van 25 september 2024.

De Vrije Universiteit Brussel zit met de handen in het haar: studenten worden altijd religieuzer en importeren dit ongegeneerd in het bastion van de vrijzinnigheid. De VUB wil open en tolerant zijn, maar ook dit heeft grenzen! Als gelovige studenten vragen of ze tijdens middagpauzes in één van de lokalen samen mogen bidden, is het antwoord steevast 'nee'. En als ze het dan ongevraagd doen, is de tolerantie méér dan opgebruikt. Wat ze daar kwaad mee zouden kunnen doen is geheel onduidelijk als er toch geen God bestaat! Waar is rector Danckaert eigenlijk bang voor?

Als de 'V' van VUB écht 'vrij' betekent, zou ze ook hier vrijheid moeten toelaten, maar in de realiteit staat de 'V' voor 'vrijzinnig', en dit is blijkbaar niet zo 'vrij' als ze zichzelf presenteert. Volgens de simpelste definitie van 'vrijdenkerij' moet iedereen vrij zijn in zijn denken, maar toch niet zó vrij dat hij de antwoorden bij een God mag zoeken: die piste is bij voorbaat afgesloten, dichtgetimmerd, taboe. Vrijdenkerij is tegen alle dogma's, maar op een dogmatische manier: er is enkel ruimte voor de dogma's van de Verlichting en het rationalisme

De VUB (oorspronkelijk ULB) is in 1834 opgericht door de vrijmetselarij: Pierre-Theodoor Verhaegen, grootmeester in de 33ste graad, was de grote trekker en stichter. Het is geen geheim dat er altijd een nauwe band gebleven is tussen beide, en dan vooral met de irreguliere vrijmetselarij die atheïstisch is. Als je een (hoge) positie ambieerde, was lidmaatschap van deze club quasi onontkoombaar. Hoe open en hoe vrij willen VUB-ULB eigenlijk écht zijn?

Hoe open en hoe vrij willen VUB-ULB eigenlijk écht zijn?

Vrijzinnigheid leert om kritisch te zijn: tegenover alles, maar eerst en vooral tegenover religie. Zelfkritisch zijn is natuurlijk een hele stap moeilijker. Dé slogan van de VUB is 'scientia vincere tenebras': 'door de wetenschap duisternis overwinnen'. Maar dat de wetenschap op haar beurt zelf de deur opent voor duisternis wordt gevoeglijk genegeerd: vervuiling, nucleaire wapens, cybercriminaliteit, klimaatopwarming ...

En dat de Verlichting erg eenzijdig was, eng rationalistisch, eurocentrisch en naïef optimistisch is ook moeilijk om te erkennen. De vrijzinnigheid was zeer efficiënt om kerk en religie af te breken, maar om iets anders in de plaats te stellen, bleef ze heel zwak, vaag en algemeen: het alternatieve zingevingskader blijft vooral léég. Ieder vult het in naar eigen geloven en voorkeur. Dit leeg laten – de grote levensvragen onder de mat vegen – is wat meestal gebeurt.

Er is vrijheid van onderwijs in ons land en dus heeft elke levensbeschouwing recht om eigen scholen en universiteiten op te richten: dat is het probleem niet. Maar als ze zich voordoen als 'bij ons is iedereen helemaal vrij in zijn denken', komt de dissonantie naar boven.

De VUB zit met een innerlijk dilemma dat een inconsequentie wordt

De VUB zit met een innerlijk dilemma dat een inconsequentie wordt. Luidop verkondigen dat God niet bestaat, mag wel, dat Hij wél bestaat, mag niet. Dat religie niet wetenschappelijk is, is duidelijk, maar dat atheïsme dat ook niet is, wordt verdoezeld. Dat er een God bestaat is een gelóóf, dat Hij níet bestaat – helaas – evenzeer. Het 'vrije onderzoek' is aan de VUB ook een

hoog gekoesterde waarde: er mogen geen beperkingen zijn, maar... je mag je inspiratie – voor filosofie en moraal bijvoorbeeld. – niet in de Bijbel gaan zoeken. Plato citeren is oké, Jezus niet.

De VUB heeft altijd vooropgelopen in het bestrijden van de katholieke dominantie, in het doorbreken van het religieuze monopolie, in het terugdringen van God en geloof naar het kleinst mogelijke hoekje. En de vrijzinnigheid is daar behoorlijk goed in geslaagd: de cultuur, de tijdgeest, wordt nu bepaald door het paradigma van het 'secularisme', hoewel ze zelf een kleine minderheid is. We hebben collectief geaccepteerd dat we in het openbaar over ons geloof zwijgen – tenzij het atheïsme is. En daar botst het met de moslimstudenten en Afrikaanse evangelische christenen aan de VUB die vaak vurig zijn in hun geloof.

We hebben collectief geaccepteerd dat we in het openbaar over ons geloof zwijgen

Voor hen is die scheiding artificieel: als God De Schepper is van alles, heeft Hij toch met álles te maken? Waarom mogen zij niet bidden voor hun universiteit, voor de proffen en de wetenschappers? De scheiding van kerk en staat wordt door seculiere denkers altijd ingevuld als – lees: uitgebreid tot – een scheiding tussen geloof en samenleving (inclusief wetenschap, cultuur, politiek, economie, moraal). En de scheiding lijkt eerder op een betonnen muur-met-prikkeldraad, terwijl ze ook een vriendelijk haagje tussen twee burens zou kunnen zijn.

Atheïsten hoopten vanaf de jaren 1970 dat religie langzaam maar zeker vanzelf zou uitsterven: door toenemende kennis en voorlichting zouden alle ogen opengaan en de laatste restjes van onwetendheid en religieus (bij)geloof verdwijnen. Maar ... dat gebeurt niet. Sommige vooraanstaande atheïsten bekeren zich zelfs terug tot het geloof: Kristien Hemmerechts, Ayaan Hirsi Ali, Tom Holland ... Niet alleen de kerk is in crisis, het atheïsme ook. Merken we een soort morele paniek, ook aan de VUB?

De kerk wordt in onze media uitvoerig aangevallen en bekritiseerd, de vrijzinnigheid nooit. De intolerantie die vrijzinnigen aan de kerk verweten is hun ook niet vreemd: fanatisme is te vinden in elke ideologie, ook niet-religieuze. De VUB zit in deze dubbelheid: is ze eigenlijk open voor alles of is ze toch vooral antireligieus? U kan de vraag zelf beantwoorden.

‘Evangelie en extreem-rechts gaan niet samen’

Een zeer belangrijk standpunt van VERENIGING VOOR THEOLOGIE EN MAASCHAPPIJ (Nederland), die ook het tijdschrift OPHEF uitgeeft.

WAAR ZIJN DE BELGISCHE KERKEN OM IN DEZE BELANGRIJKE MATERIE HUN KRITISCHE STEM TE LATEN HOREN?

In de afgelopen jaren is extreem-rechts gedachtegoed door heel Europa sterker geworden. Politieke partijen met dit gedachtegoed hebben verkiezingen gewonnen en nemen deel aan regeringen. Dat geldt voor zowel Nederland als voor andere Europese landen. In Duitsland, Groot-Brittannië en Frankrijk hebben meerdere kerkleiders hier duidelijk stelling tegen genomen. Hun boodschap luidt steeds dat het evangelie niet samengaat met extreem-rechts

gedachtegoed en extreem-rechtse politiek. In Nederland overheerst tot nu toe de stilte vanuit kerkelijk leiderschap. In deze verklaring klinkt voluit het geloof dat alle mensen gelijkwaardig zijn, zowel voor Gods aangezicht als in de samenleving. Wij vinden dat de kerk nu stelling moet nemen. Daarom roepen wij christelijk Nederland op deze verklaring te onderschrijven.

Wij, ondergetekenden, spreken ons hierbij uit over het volgende:

1 | Menselijke waardigheid behoort tot de kern van het christelijk geloof.

Wij geloven dat alle mensen door God gewild, geliefd en gekend zijn. Gods Koninkrijk is een veelkleurig Koninkrijk, bedoeld voor elke stam en elke taal. Alle mensen zijn gelijkwaardig. We kunnen en willen geen onderscheid maken tussen de ene of de andere groep mensen.

Op dit moment wordt er over grote groepen mensen in Nederland gesproken alsof zij minderwaardig zijn. Dit blijkt onder andere uit het reduceren van groepen mensen tot een enkel kenmerk (zoals 'gelukszoeker' of 'hoofddoekje'). We doen mensen geen recht als we ze typeren aan de hand van hun afkomst, religie, huidskleur, omstandigheden of cultuur.

Ook de niet-menselijke metaforen (zoals 'tsunami aan vluchtelingen' of 'roedel') die regelmatig gebruikt worden zijn dehumaniserend.

2 | Een christelijke levensovertuiging kan onmogelijk samengaan met een extreem-rechtse ideologie.

Bij ideologieën van extreem-rechtse (politieke) partijen worden witte, westerse 'volken' gezien als superieur aan andere 'volken', waardoor mensen afkomstig uit andere 'volken' niet dezelfde rechten toekomen. Wij/zij-denken en hoger/lager-denken staat haaks op het evangelie van Gods liefde voor álle mensen zonder enig onderscheid.

Politieke partijen als de PVV en FVD stellen dat de superioriteit van westerse landen mede te danken is aan onze christelijke of joods-christelijke erfenis. Verschillende politici zeggen te willen strijden voor het behoud van de joods-christelijke cultuur, waarbij het volgens hen nodig is om (de culturele gedragingen van) niet-westerse migranten te weren. Maar juist het beroep op deze vermeende joods-christelijke erfenis versmalt onze naastenliefde tot slechts het omkijken naar het eigen 'volk'. Hierdoor worden niet-westerse groepen, en in het bijzonder moslims, neergezet als tweederangs burgers. De naam van Christus wordt hiermee misbruikt.

3 | Onze roeping tot naastenliefde is onbegrensd

In een individualistische samenleving en in tijden van bestaansonzekerheid (met reële problemen zoals de woningnood en de groeiende moeite voor veel huishoudens om rond te komen) verleiden sommige politici mensen om als eerste en vooral hun eigen nood te zien. Toch moeten wij niet alleen willen opkomen voor onze eigen belangen. Als christenen zijn we geroepen om God lief te hebben boven alles en onze naasten als onszelf. Alle mensen zijn elkaars naasten, ongeacht afkomst, religie, huidskleur, omstandigheden of cultuur, omdat we allemaal naar Gods beeld zijn geschapen.

Het idee van 'eigen volk eerst' gaat ten koste van andere mensen en dat sluit niet aan bij de houding die wij willen aannemen ten opzichte van armoede, onrecht of uitsluiting. De Bijbelse boodschap is radicaal: een leven als volgeling van Jezus is onlosmakelijk verbonden met een bewogen hart voor de mensen die in deze wereld uitgesloten of achtergesteld worden. Wanneer wij nalaten om hiernaar te leven, geven wij met onze houding en ons handelen een vertekend beeld van Gods liefdevolle bedoeling voor alle mensen, en werken wij Gods Koninkrijk tegen.

4 | Gemakzuchtige politiek is schadelijk en het is belangrijk om ons daartegen te verzetten.

Sommige politieke partijen creëren de laatste jaren opzettelijk onrust door onwaarheden te vertellen. Hierdoor is er in onze samenleving een voedingsbodem ontstaan voor haat en uitsluiting, vanuit een gevoel van angst of onvrede. Maar zo willen wij niet naar elkaar en naar de wereld kijken.

Sommige politici willen complexe politieke uitdagingen oplossen (zoals het huizentekort en de uitdagingen rondom migratie) door bepaalde groepen mensen als zondebok aan te wijzen. Vervolgens stellen zij aanlokkelijke en opnieuw te simpele oplossingen voor (bijvoorbeeld grenzen sluiten), die de problemen op geen enkele manier daadwerkelijk kunnen oplossen. Natuurlijk zouden we allemaal wel willen dat het inderdaad zo simpel is. Maar het is niet reëel en het gaat voorbij aan het feit dat de uitdagingen van onze tijd complex zijn en de manieren om daarmee om te gaan vragen om meer wijsheid, diepgang en nuance. Politici verergeren zo het lijden van mensen door de complexiteit van de problemen niet serieus te nemen.

5 | Christelijke leiders mogen niet zwijgen over extreem-rechts.

In Duitsland, Engeland en Frankrijk spraken leiders van landelijke kerkverbanden zich onlangs uit tegen extreem-rechts gedachtegoed. Dat leiders van Nederlandse kerkverbanden daarentegen zwijgen, draagt bij aan de normalisatie van extreem-rechtse denkbeelden, ook binnen de kerk. Bovendien doet het afbreuk aan de geloofwaardigheid van het evangelie.

Ook in lokale kerken mogen we niet nalaten om extreem-rechtse denkbeelden tegen te spreken, zeker nu steeds meer christenen deze ondersteunen. Wij geloven dat ongelijkheid, dehumanisering en racisme vormen van onrecht zijn waar de kerk zich in de meest heldere taal tegen moet verzetten.

Bovendien moeten we ook kritisch naar onze geschiedenis kijken. Onlangs in een verklaring heeft de PKN beleden dat ze voor, tijdens en na de Tweede Wereldoorlog tekort schoot “in spreken en in zwijgen, in doen en in laten, in houding en in gedachten”. Mogen de lessen van het verleden richtingwijzers zijn voor de toekomst.

6 | De profetische stem mag niet verstommen uit angst voor polarisatie.

Wij geloven dat het essentieel is om stelling te nemen voor gerechtigheid, ook als dat leidt tot moeilijke gesprekken binnen de kerk. Gerechtigheid vraagt om stellingname; zoals we nu weten vanuit het verleden, bij onrecht zoals discriminatie kunnen we niet ontwijkend in het zogenaamd neutrale midden blijven staan.

Ons geloof in Christus dringt ons om stelling te nemen vóór de gelijkheid en gelijkwaardigheid van alle mensen. Daarom kiezen wij ervoor om de profetische stem niet te laten verstommen, maar om onze geloofsgemeenschappen te laten fungeren als oefenplaatsen voor de noodzakelijke gesprekken over racisme en discriminatie. Opdat ons evangelie haar kracht niet verliest en smakeloos wordt!

Wie het katholieke geloof voor een extreemrechtse politieke kar wil spannen, heeft van de essentie van dat geloof niet veel begrepen

Alicja Gescinska in De Standaard van 4 september 2024

Alicja Gescinska is schrijfster en filosofe aan de Universiteit van Buckingham. Ze is ook voorzitter van PEN Vlaanderen en VUB Fellow.

Enkele weken geleden was ik voor het eerst in Oświęcim; het Poolse stadje dat de wereld kent door de afgrond van het kwaad die er gaapt: Auschwitz. Het lukt me nog steeds niet om onder

woorden te brengen wat Auschwitz bezoeken met een mens, of met mij alleszins, doet. En als iemand die beroepshalve van woorden leeft de woorden niet vindt, zegt dat alles.

Toen we er aankwamen, moest ik denken aan al die auteurs die zo belangrijk voor mij zijn. Ik dacht aan het driejarige jongetje Hurbinek, waarover Primo Levi zo ondraaglijk en onthutsend mooi geschreven heeft. Ik dacht aan Elie Wiesel en misschien wel zijn gruwelijkste kampherinnering. In Nacht beschrijft Wiesel hoe een tiener door de kampbewakers gefolterd en opgehangen werd; een jongen met een mooi maar droef engelengezicht, erg geliefd door de kampbewoners en juist daardoor het doelwit van de bewakers.

Honderden gevangenen werden gedwongen om toe te kijken; een doodstrijd van meer dan een half uur volgde, omdat het touw slecht geknoopt was, de jongen te weinig woog, en de lucht tergend langzaam uit zijn longen verdween. Een van de gevangenen hield het niet meer uit. "Waar is God nu?", vroeg hij zich luidop af. "Daar hangt Hij", antwoordde Wiesel stil. Daar spartelt de verhangen God in Auschwitz.

Heiligs

Toen we in de cel kwamen waar Maksymilian Kolbe stierf, dacht ik uiteraard aan hem: de priester die de ultieme daad van zelfopoffering stelde. De kampbewakers hadden tien willekeurige gevangenen uitgekozen voor executie; een van hen was een jonge vader van twee kleine kinderen. Kolbe zei: laat de man leven, ik neem zijn plaats in. De kampbewakers gingen akkoord, en lieten Kolbe vervolgens dagenlang uithongeren in een cel. Kolbe was geen bijzonder aangenaam of uitzonderlijk goed mens. Maar zijn daad van zelfopoffering was de basis voor zijn latere heiligverklaring, met als boodschap van de katholieke kerk: ook gewone mensen, met al hun gebreken, zijn in staat om iets uitzonderlijks voor een ander te doen. Iets 'heiligs'.

Toen we op de befaamde spoorlijnen in Birkenau stonden, moest ik denken aan Edith Stein. Hier was zij in augustus 1942 aangekomen, en rechtstreeks naar de gaskamers geleid. Stein is een van de meest bijzondere vrouwen in de twintigste-eeuwse ideeëngeschiedenis: Joodse, filosofe, feministe die met woord en daad de vrouwenemancipatie vooruitgestuwd heeft. In de laatste jaren van haar leven bekeerde ze zich tot het katholicisme en trad in bij de karmelieten. Hoewel ze de kans had om te vluchten naar Zwitserland, koos ze ervoor om te wachten en te delen in het lot van haar volk.

Toen afgelopen weekend het AfD als winnaar uit de Duitse stembusgang kwam, moest ik veel aan mijn bezoek aan Auschwitz denken.

AfD is niet zomaar een extreemrechtse partij; het is het soort extreemrechts waardoor andere extreemrechtse partijen in Europa haast centrum lijken. AfD is het politieke nest van de notoire Pegida-beweging. Aanhangers dwepen met naziliteratuur, bezigen nazi-jargon, praten nazimisdaden goed. Een arm gaat al eens (on)gecontroleerd gestrekt de hoogte in. Het feit dat AfD in het Europees Parlement bij de extreemrechtse fractie Identiteit en Democratie niet meer welkom was, want 'te extreem', zegt genoeg.

'Chouchou'

Toch wordt de overwinning van AfD in alle uiterst rechtse kringen gevierd. Eva Vlaardingerbroek, de Nederlandse spreekbuis van het uiterst rechtse buikgevoel, sprak van een hoopvol signaal. Ze is de chouchou van extreemrechtse kringen wereldwijd. En sinds kort is ze ook bekeerd tot het katholicisme. Dat is geen toeval: er is een opvallende politieke recuperatie van het katholicisme gaande door uiterst rechts. Zij zien zich immers als hoeders van het Avondland, van het ware, oude Europa, en dat is een christelijk Europa.

Maar wie doordrongen is van vreemdelingenhaat, is niet doordrongen van de 'liefde van Christus', zoals dat heet. Wie openlijk racistisch is, heeft in de katholieke kerk in de eerste plaats vergeving te zoeken. **Wie het katholieke geloof voor een extreemrechtse politieke kar wil spannen, heeft van de essentie van dat geloof niet veel begrepen: het christelijke universalisme, de broederschap, de naastenliefde, de barmhartigheid. De houding van de kerk jegens vluchtelingen en migranten staat met een reden haaks op die van extreemrechtse partijen.** Wie als katholieke bekeerling de verkiezingsoverwinning van nazisymphathisanten meent te moeten vieren, denkt beter nog eens aan Kolbe, aan Stein, aan al die ontelbare anderen en vooral: aan de God die door de nazi's opgeknoopt werd voor Elie Wiesels ogen.

‘Wie laten we schouderophalend sterven omdat ‘het spel nu eenmaal zo werkt’?’

[Martha Claeys](#) in *Knack*

Iedereen die ooit een schaakspel heeft gespeeld kent de afweging: geef je een pion op om een paard of toren veilig te stellen? Lang hoeft je daar niet over na te denken. Natuurlijk, de pionnen zijn er om te sterven, zo is het spel ontworpen. Het verlies van pionnen is ingecalculeerd.

Neem die logica en pas ze toe op de mens, en je krijgt wat de Kameroense filosoof Achille Mbembe ‘necropolitiek’ noemt: het systematische gedogen dat sommige mensen niet meer zijn dan pionnen. Maar mensen zijn geen pionnen of paarden of torens, toch?

Israëliische soldaten sturen Palestijnse mannen gehandboeid op verkenning in tunnels en gebouwen om boobytraps te ontminnen. Sinds 7 oktober 2023 zijn er intussen meer dan 40.000 Palestijnse doden gevallen. Elke 10 minuten sterft in Gaza een kind, schatten de VN. De bommen en vernielingen treffen stelselmatig centra voor medische gezondheid, waardoor de dood ook constant dreigt voor hen die niet door bommen, drones of snipers gedood worden. In Gaza verspreidt het poliovirus zich door de vervuilde waterstromen en het gebrekkige sanitair. De uithongering van miljoenen Gazanen zou ‘rechtvaardig en moreel goed’ zijn, zegt de Israëliische minister Bezalel Smotrich.

Wie een oog krijgt voor dodenwerelden, ziet ze plots overal.

Israël controleert al jarenlang hoeveel en welk voedsel via de landroutes de Gazastrook binnenkomt. Op de Westelijke Jordaanoever krijgen Palestijnen soms te laat medische zorg omdat ze maar binnen bepaalde tijdslots de checkpoints voorbij kunnen. Necropolitiek gaat zowel om de snelle als om de trage dood. Het gaat om het langzaam voeden van het idee dat dit nu eenmaal is hoe het spel gespeeld wordt.

Achille Mbembe noemde Gaza en de Westelijke Jordaanoever in 2003 al ‘dodenwerelden’, plekken waar grote groepen mensen leven in omstandigheden die van hen ‘levende doden’ maken. De Palestijnse journalist Rami Abu Jamus verwoordt het als volgt: ‘We zijn op een punt gekomen waar de dood en het leven vermengd raken. Wij hangen tussen leven en dood. We zijn dood, maar we leven nog. We leven, maar zijn altijd al dood.’

Wie oog krijgt voor dodenwerelden, ziet ze plots overal. Volgens de Verenigde Naties lijdt bijna een op de drie mensen in Sudan onder acute voedselonzekeerheid. Dat zijn 18 miljoen mensen. In Tsjaad zitten honderdduizenden vluchtelingen zonder basisvoorzieningen. De tien landen waar de meeste klimaatdoden vallen, liggen allemaal op of rond de evenaar.

Maar ook dichterbij woedt de necropolitiek. Als persoon van kleur heb je in België en Nederland meer kans om in armoede terecht te komen en vroegtijdig te overlijden. Tijdens de pandemie vonden we de levens van mensen uit kwetsbare groepen collateral damage voor het hogere goed. En door de lens scherp te stellen op vrouwen en kinderen verliezen we soms mannelijke slachtoffers van geweld uit het oog, alsof hun levens er minder toe doen.

Als we willen weten wie in een samenleving aan het kortste eind trekt, moeten we kijken naar wie er systematisch voortijdig sterft. Wie geven we schouderophalend af omdat 'het spel nu eenmaal zo werkt'? Wie voortdurend de dood in de ogen moet kijken, komt tot een bloedstollend inzicht over de aard van de samenleving. Maar dat is het lugubere aan necropolitiek, want wie luistert er naar levende doden?

Bij het gebeuren in Gaza

Australisch onafhankelijke journaliste Caitlin Johnstone zag de tranen van het 11-jarige meisje Razan Muneer Arafat, toen zij wakker werd met twee geamputeerde benen. Zij schreef er dit gedicht over. Verdere commentaar overbodig.

"Ik wil mijn benen terug" huilde het meisje in het Arabisch.

"Ik wil mijn benen terug"

Je kan je benen niet terug hebben, klein meisje.

Ze werden opgegeten door een hongerige machine
die ze nodig heeft als brandstof voor zijn motor.

Die machine heeft je benen nodig voor zijn bommenregen uit de hemel
en om zijn robotten des doods te laten vliegen.

Je benen drijven de bulldozers aan die massagraven delven
en de tanks die gaten blazen in de hospitalen
Een glorieus koninkrijk wordt samengehouden
met de geamputeerde ledematen van kinderen.

Een vijfhoekig¹ kasteel werd gebouwd met de beenderen
van de geamputeerde ledematen van kinderen.
Weerwolven van Wall Street en bankiers dineren
op de geamputeerde ledematen van kinderen.

¹ Vijfhoekig verwijst naar pentagon, wat vijfhoek betekent, maar tegelijk ook verwijst naar de naam Pentagon, het ministerie van defensie van de USA.

Filmsterren behandelen hun rimpels met zalfjes,
gemaakt van de geamputeerde ledematen van kinderen,
randstadgezinnen trekken hun glimlach op
met de geamputeerde ledematen van kinderen.

De nieuwslezer liegt en in zijn ogen
weerschijnen de geamputeerde ledematen van kinderen.
De acteur op de scène grijnslacht en tussen zijn tanden
zie je de geamputeerde ledematen van kinderen.

En het kleine meisje weent,
en de nieuwslezer negeert haar,
en de acteur grijnslacht naar haar,
en de bankier bijt haar,
en de machine draaft door.

Ledematen worden met hooivorken in zijn oven gegoooid,
terwijl ze huizen verplettert, de hemel verduistert,
de oceanen vergiftigt en de aarde in een bloedbad achterlaat,
terwijl de lucht zindert van kinderen die huilen,

voor de huizen die nooit terugkeren,
voor de moeders die nooit terugkeren,
voor de kindertijd die nooit terugkeert,
voor de helderheid die nooit terugkeert,
voor de onschuld die nooit terugkeert,
voor de dromen die nooit terugkeren,
voor de vreugde die nooit terugkeert.

En hier staan we dan,
terwijl we karbonades in kaassaus eten en grappige filmpjes bekijken,
terwijl we roddelen en tateren en wensen er beter uit te zien,
terwijl we pogen niet na te denken over al die kleine armen en benen
die de aarde bedekken
overal waar we buiten komen.

De Wever, Israël en de kiemen van het fascisme

Seppe De Meulder in De Wereld Morgen van 13 augustus 2024

De misdaden van Israël worden gelegitimeerd door een onderscheid te maken tussen mensen en onmenselijke. Dat doet denken aan de donkerste bladzijden uit de geschiedenis.

10 oktober 2023. Bart De Wever houdt een toespraak aan 'het Steen' op een bijeenkomst ter herdenking van de slachtoffers van de aanvallen van 7 oktober. Het loont vandaag de moeite om die speech nog eens te herbekijken.

Terreur

"Beste vrienden,

Wij staan hier vandaag in verdriet en afschuw. Niet om de slachtoffers van een oorlog. Niet om de slachtoffers van een conflict tussen twee landen. Verdriet en afschuw om de slachtoffers van terreur: onmenselijke, niets ontziende terreur."

Natuurlijk. De Wever kiest er voor, zoals op dat moment velen met hem deden, om de geschiedenis te laten beginnen op 7 oktober. De kolonisering en etnische zuivering die aan de gang is sinds 1948 wordt buiten beschouwing gelaten of men veronderstelt dat de Palestijnen zich daar maar bij neer te leggen hebben. Enkel het verwijzen naar die historische achtergrond voor 7 oktober was op dat moment al genoeg om door gezagsdragers weggezet te worden als iemand die terreur vergoelijkt.

Interessant is echter ook dat De Wever heel expliciet het verschil maakt tussen wat hij een conflict tussen twee landen noemt en terreur. Zeker in verband met de hypothese van Thomas Decreus die stelt dat wat vandaag in Gaza gebeurt, gezien kan worden als de uitkomst van een logica die werd in gang gezet door de oorlog tegen de terreur.

"De terrorist en zijn enkele handlangers", zo schrijft Decreus, "verschijnen in die visie als ontspoorde en geïsoleerde individuen, die slechts uitdrukking zijn van een ultiem kwaad. Dit kwaad kan enkel worden vernietigd en geneutraliseerd. Het politieke paradigma wordt in de war on terror vervangen door een binair moreel paradigma."

Bekijken we het vervolg van De Wever zijn speech, is het moeilijk om niet te zien hoe het frame van een oorlog tegen terreur inderdaad het politiek paradigma vervangt door een binair moreel paradigma.

"Men mag denken over de complexe problemen van het Midden Oosten wat men wil, maar vandaag is er maar één kant om te kiezen, dat is de kant van Israël. Dat is de kant van de democratie. Dat is de kant van het licht. Tegen de krachten van Tyrannie. Tegen de krachten van de duisternis. We weten dat die krachten sterk zijn en we weten dat die armen een lange arm hebben: de lange arm van Teheran, de lange arm van Hezbollah, de lange arm van Hamas die tot in de straten van Europa reikt."

Decreus merkt op hoe de categorie 'terrorist' bij gebrek aan duidelijk begrensde omschrijving systematisch kan worden uitgebreid. "Was de terrorist aanvankelijk een individu of een groep individuen, dan wordt de categorie van de terrorist nu toegepast op een bevolking als geheel. Hieruit volgt logischerwijs dat een hele bevolking kan tot doelwit worden uitgeroepen."

Jacht

Waar een oorlog vergeleken kan worden met een duel tussen twee partijen, kan wat er in Gaza gebeurt beter beschreven worden als een jacht. Het doel van de jager is niet de overwinning, maar het afslachten van de prooi. Net zoals de autochtone volkeren tijdens de koloniale oorlogen, worden de Palestijnen niet gezien als politieke tegenstanders, maar als een te verdrijven of te neutraliseren gevaar.

Het is een logica die rechtstreeks tot genocide leidt. Schrikwekkend is daarbij niet alleen dat Palestijnen in Gaza worden afgeslacht, maar ook hoe Israëlische politici dit verdedigen. **Zo verklaarde de Israëlische minister van Financiën, Bezalel Smotrich, dat 2 miljoen Palestijnen in Gaza laten sterven van de honger 'moreel en gerechtvaardigd' zou zijn.**

De kant van het licht was nog nooit zo duister

Hoe in naam van de veiligheid fundamentele rechten buitenspel worden gezet, komt ook duidelijk naar voren in het recent uitgekomen rapport van mensenrechtenorganisatie B'tselem over het Israëlische gevangensysteem als netwerk van folterkampen.

In een lijvig rapport dat weinig aan de verbeelding overlaat, wordt nauwkeurig in kaart gebracht hoe Palestijnen zonder proces worden gevangen genomen en onderworpen aan alle mogelijke vormen van foltering: het ontzeggen van zonlicht, lucht om te ademen, voedsel, water en contact met de buitenwereld, fysieke foltering, verkrachting.

“Eén van de hoogste doelen die ik mezelf heb gesteld sinds ik minister ben”, zo verklaart de Israëlisch minister van Nationale Veiligheid Itamar Bengvir, “is het verslechteren van de omstandigheden van de terroristen in de gevangenissen, en het terugbrengen van hun rechten tot het door de wet vereiste minimum.”

Om het probleem van de overbevolking van de gevangenissen aan te pakken, stelt hij voor om de doodstraf uit te voeren. Met andere woorden: om de folterkampen om te vormen tot vernietigingskampen. De kant van het licht was nog nooit zo duister.

In een lang stuk in The Guardian schrijft voormalig IDF-soldaat en historicus gespecialiseerd in genocide hoe zijn laatste bezoek aan Israël hem diep verontrust, omdat hij precies dezelfde logica die voorafging aan de Holocaust er ook aan het werk ziet.

Mensenrechten

Samen met de door het Westen gesteunde genocide in Gaza wint ook een genocidale ideologie aan terrein. Gewoonlijk werd ons verteld dat dergelijke vormen van geweld ingaan tegen alles waar we voor staan. Hoewel er vanuit het Westen steeds op uiterst gewelddadige wijze gehandeld is, werd dat toch in grote mate ontkend of verborgen gehouden.

In Gaza is dat anders. Er wordt niets ontkend of verborgen gehouden. Men is trots op wat men doet en het gebeurt met medewerking van de VS en de EU. Ook hier is dus een ideologie nodig om dit te legitimeren, een ideologie die een onderscheid maakt tussen mensen die rechten hebben en mensen die een bedreiging vormen.

Het begint met de Palestijnen, maar uiteindelijk zullen we allemaal verliezen

Wie de ander ontmenselijkt, ontmenselijkt uiteindelijk altijd zichzelf. De Frans-Martinikaanse dichter Aimé Césaire schreef reeds hoe “de kolonisator die om zijn geweten te sussen zichzelf eraan went in de ander het beest te zien en zichzelf traint om hem als zodanig te behandelen, objectief de neiging heeft zélf in een beest te veranderen”.

Het begint met de Palestijnen. **Volgens de Israëlische minister van Defensie “menselijke dieren”**. Dan volgen de vluchtelingen die volgens Donald Trump “het bloed van zijn land vergiften” en die men ook in Europa liever terug de zee in duwt om daar een verdrinkingsdood te sterven.

Vervolgens is het de beurt aan de klimaatactivisten, de syndicalisten, de marxisten, de groenen, de wokers en iedereen die deel uitmaakt van de zogenaamde intellectuele elite die volgens iemand als Bart De Wever “een zelfvernietigingsoorlog tegen de westerse samenleving voert.”

Donald Trump belooft reeds de “radicaal-linkse schurken die als ongedierte binnen de grenzen van zijn land leven”, te zullen “uitroeien.”

En uiteindelijk zullen we allemaal verliezen. Als we zwijgen tijdens deze genocide tegen de Palestijnen, omdat we geen Palestijn zijn. Ook daarom moeten we opkomen voor de rechten van de Palestijnen, omdat het mensenrechten zijn. Omdat de manier waarop de Palestijnen vandaag behandeld worden, iets zegt over de manier waarop men mensen kan gaan behandelen als we toestaan dat men afstapt van het idee dat mensenrechten voor iedereen gelijk gelden

Sinds 1948 is er niets veranderd,
behalve dat de Israëlische excuses niet meer werken

De Wereld Morgen 12 augustus 2024

"Decennialang is er tegen ons gelogen over de oprichting van Israël. Dit land is in zonde geboren en het leeft nog steeds in zonde". Dat is de mening van Jonathan Cook die er meerdere jaren woonde. Hij werkte voor The Guardian tot hij daar vertrok uit onvrede over de eenzijdige berichtgeving over Palestina. Er is volgens hem niets veranderd sinds 1948, alleen werken de excuses voor de etnische zuivering van de autochtone Palestijnse bevolking nu niet meer.

Bovenstaande titel over alweer een Israëlische operatie om de Palestijnen in de piepkleine, belegerde en totaal verwoeste enclave Gaza etnisch te zuiveren, verscheen op 7 augustus in Middle East Eye.

Toen ik meer dan een kwart eeuw geleden de Israëlische geschiedenis begon te bestuderen, kwamen mensen die beweerden experts te zijn met tal van excuses om uit te leggen waarom de Israëli's niet verantwoordelijk moeten worden gehouden voor de etnische zuivering van ongeveer 750.000 Palestijnen uit hun huizen in 1948, wat de Palestijnen hun Nakba (de Catastrofe) noemen.

1. Mij werd verteld dat de meeste Israëli's er niet bij betrokken waren en niets wisten van de oorlogsmisdaden die tegen de Palestijnen werden begaan tijdens de oprichting van Israël.
2. Mij werd verteld dat de Israëli's die wel deelnamen aan deze oorlogsmisdaden, zoals Operatie Bezem om Palestijnen uit hun thuisland te verdrijven, dat alleen deden omdat ze getraumatiseerd waren door hun ervaringen in Europa. In de onmiddellijke nasleep van de Holocaust gingen deze Israëli's ervan uit dat, wilde het Joodse volk overleven, ze geen andere keuze hadden dan de Palestijnen massaal te verdrijven.
3. Van anderen kreeg ik dan weer te horen dat er helemaal geen etnische zuivering had plaatsgevonden. De Palestijnen waren gewoon gevlucht bij het eerste teken van conflict, omdat ze geen echte historische band hadden met dit land.
4. Of ik kreeg te horen dat de ontheemding van de Palestijnen een ongelukkig gevolg was van een gewelddadige oorlog waarin de Israëlische leiders het beste met de Palestijnen voorhadden. De Palestijnen waren niet vertrokken vanwege Israëlisch geweld, maar omdat ze daartoe opdracht hadden gekregen van Arabische leiders in de regio. Sterker nog, zo ging toch het

verhaal, Israël had veel van de 750.000 vluchtelingen gesmeekt om daarna terug naar huis te komen, maar die terugkeer werd door diezelfde Arabische leiders hardnekkig tegengewerkt.

Al deze beweringen waren onzin en ze werden overtuigend tegengesproken door alle bewijsstukken.

Dat zou vandaag nog duidelijker moeten zijn, nu Israël meer dan 75 jaar later doorgaat met de etnische zuivering en afslachting van het Palestijnse volk.

1. Elke Israëli weet precies wat er aan de hand is in Gaza. Per slot van rekening blijven hun kindsoldaten video's online plaatsen met de meest recente misdaden die ze hebben begaan, van het opblazen van moskeeën en ziekenhuizen tot het willekeurig rondknallen in huizen. Opiniepeilingen tonen dat, op een kleine minderheid na, alle Israëli's de wreedheid goedkeuren waarmee vele tienduizenden Palestijnen, waaronder kinderen, worden gedood. Een derde van hen vindt zelfs dat Israël nog verder moet gaan in zijn barbaarsheid.

Vandaag (8 augustus) worden op Israëlische tv-programma's debatten gehouden over hoeveel pijn soldaten precies mogen doen door hun Palestijnse gevangenen te verkrachten. Geloof je me niet? Kijk dan naar Israëls Channel 12.

2. Als de existentiële angsten van Israëlische Joden nog steeds moord, verkrachting en etnische zuivering van Palestijnen vereisen, driekwart eeuw na de Holocaust, dan moeten we dat trauma als het probleem behandelen – en weigeren er nog langer aan toe te geven.

3. De mensen van Gaza ontvluchten hun huizen – of tenminste het kleine aantal dat nog een huis heeft dat niet tot puin is gebombardeerd. Zij doen dat niet, omdat ze niet gehecht zouden zijn aan Palestina. Ze vluchten van het ene deel van de kooi die Israël voor hen heeft gecreëerd naar een ander deel om slechts één reden: omdat ze allemaal – mannen, vrouwen en kinderen – doodsbang zijn om te worden afgeslacht door een Israëlisch leger dat op zijn best onverschillig staat tegenover hun lijden en hun lot.

4. Er kan vandaag geen enkel serieus argument worden aangevoerd dat Israël ook maar één van zijn misdaden in Gaza – van het bombarderen van burgers tot hen uithongeren – met spijt uitvoert, of dat zijn leiders het beste voor hebben met de Palestijnse bevolking.

Israël staat terecht voor genocide bij het hoogste gerechtshof ter wereld, juist omdat de rechters daar vermoeden dat het de slechtst mogelijke bedoelingen heeft met het Palestijnse volk.

Er is decennialang tegen ons gelogen over de oprichting van Israël. Het was altijd al een koloniaal project. En net als andere koloniale projecten – van de VS en Australië tot Zuid-Afrika en Algerije – heeft het de inheemse bevolking altijd gezien als inferieur, als niet-menselijk, als beesten, en was het uit op hun eliminering.

Wat vandaag zo duidelijk waar is, was toen ook waar, bij de geboorte van Israël. Israël werd in zonde geboren en leeft nog steeds in zonde.

Wij in het Westen waren medeplichtig aan de misdaden van Israël in 1948 en we zijn dat nog steeds. Er is niets veranderd, behalve dat de excuses niet langer werken.

Het artikel *Nothing's changed since 1948 – except now Israel's excuses don't work* van Jonathan Cook werd vertaald door Jan Reyniers.

‘Het racisme in Israël heeft een niveau bereikt dat ik nooit in Zuid-Afrika zag. De Palestijnen worden als de untermensch beschouwd’

De Morgen 17 mei 2024

Gehuld in een rode toga was Dugard -tijdens de zitting op 11 januari 2024 aan het Internationaal Hof een van de -deskundigen van de Zuid-Afrikaanse -delegatie die de -rechters toesprak. Beeld ANP / ANP

De Zuid-Afrikaanse jurist John Dugard koos voor het recht als wapen tegen apartheid. Later werd hij speciaal VN-rapporteur voor Palestina. ‘Israëliërs spreken van: het gazon maaien. Om de zoveel jaar besluit Israël om de bevolking van Gaza in te perken.’

Het is een grijze maandagochtend als het Vredespaleis in Den Haag zich opmaakt voor een historische zaak. Bij de poort hebben internationale media hun camera's opgesteld. Dure auto's rijden door de voortuin naar het bordes, waar ambassadeurs, diplomaten en juristen uitstappen. Het is 19 februari 2024. Het monumentale gebouw is deze dagen verboden terrein voor journalisten. Toch lukt het door de hoge deur naar binnen te glippen naar de statige hal en gangen met ingelegde marmeren vloeren en gewelfde plafonds.

Daar staat jurist John Dugard (87), lid van de Palestijnse delegatie. Een bescheiden gestalte, licht leunend op zijn wandelstok. Op de revers van zijn kostuum prijkt een klein rood knopje: de Star of Jerusalem, een hoge Palestijnse onderscheiding. Achter hem valt het licht door de glas-inloodramen van de grote rechtszaal van het Internationaal Gerechtshof, ondergebracht in het Vredespaleis.

“We hebben het weekend doorgewerkt en de puntjes op de i gezet”, zegt Dugard. De sessies die het Internationaal Gerechtshof de komende dagen organiseert zijn onderdeel van de procedure die ruim een jaar geleden is gestart, toen de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties op 30 december 2022 met 87 stemmen resolutie 77/247 aannam. De VN-lidstaten vroegen het Internationaal Gerechtshof een advies uit te brengen over de juridische gevolgen van Israëls schending van het Palestijnse recht op zelfbeschikking, in het bijzonder over de bezetting, de nederzettingen en de annexatie van -Palestijns gebied, de demografische veranderingen en de discriminerende wetgeving en maatregelen tegen de Palestijnen.

Maar liefst 49 landen en 3 internationale organisaties geven nu hun visie over de zaak. Hoewel het advies van de rechters niet bindend is, is het van groot belang dat het hoogste VN-hof zich uitspreekt over de 57 jaar oude Israëlische bezetting van de Palestijnse gebieden en de schendingen van het internationale recht.

Dugard neemt plaats naast de Palestijnse -ambassadrice in Nederland, op de eerste rij met bankjes voor officiële delegaties. Israël is niet gekomen. ‘La Cour!’, klinkt het luid. Iedereen staat op terwijl de vijftien rechters in ganzenpas binnenkomen.

DAGELIJKSE HORROR

In het keukentje van zijn ruime appartement in Den Haag maakt Dugard twee cappuccino's. Als hij de koffie heeft geserveerd, neemt hij plaats op de bank. Een rustige, aimabele man met grijsblauwe ogen, gekleed in een lichtblauwe wollen trui en een donkerblauwe ribbroek, waaronder sokken met opvallende rode ruit. De smartphone ligt binnen handbereik.

Elke dag beginnen Dugard en zijn Nederlandse echtgenote Ietje met het nieuws. Eerst Al-Jazeera, daarna schakelen ze over naar de BBC en het Nederlandse nieuws. “Die behandelen wel de hoofdpunten, waardoor kijkers weten wat er in Gaza gebeurt. Ze pogen evenwichtig te zijn. Maar ik denk dat ze naar een pro-Israël--perspectief hellen”, constateert Dugard. Hij benadrukt dat Israël zeer geleden heeft tijdens de aanvallen van Hamas op 7 oktober, waarbij 1.200 burgers, politieagenten en militairen werden afgeslacht. Het lot van de ontvoerde gijzelaars is verschrikkelijk. “Maar soms is er bij media een suggestie dat wat Israël nu doet daarom gerechtvaardigd is”, zegt Dugard op de kalme toon die hem kenmerkt.

Zijn gezicht, nauwelijks rimpels, blijft vrijwel altijd in de plooi. Israël heeft sindsdien ruim 35.000 Palestijnen vermoord, hele woongebieden, infrastructuur, ziekenhuizen, ambulances, scholen en universiteiten verwoest, hulpverleners en journalisten aangevallen en vermoord, en duizenden mensen gedetineerd die vaak worden mishandeld en gemarteld. De Israëlische regering wordt ervan beschuldigd honger te gebruiken als wapen tegen de Palestijnse bevolking in Gaza, die voedsel, water en gezondheidszorg wordt ontzegd. Volwassenen en zelfs kinderen ondergaan operaties zonder verdoving. “Het is afschuwelijk. Elke dag is er schokkend nieuws dat verontrustend is”, vertelt Dugard, die speciaal VN-rapporteur voor de Palestijnse gebieden was.

John Dugard woonde in zijn vroege jeugd in Healdtown, waar zijn ouders, die als Britse leerkrachten naar Zuid-Afrika waren gekomen, lesgeven aan zwarte kinderen. Nelson Mandela was een leerling op die methodistschool. Het was een zeldzame plek in Zuid-Afrika waar zwarte kinderen hoger onderwijs konden volgen. Zelf ging Dugard naar een witte school en had hij witte vriendjes. “Toch was mijn omgeving anders dan die van de meeste witte Zuid-Afrikanten, die in een racistische situatie opgroeiden waar zwarten werden behandeld als minderwaardige wezens. Mijn ouders waren toegewijde christenen. Ik heb ze nooit racistische opmerkingen horen maken. Ik groeide op met de gedachte dat zwarten net als ik waren.”

Hij was 11 jaar toen de Nationale Partij in 1948 de verkiezingen won. Zuid-Afrika werd een brute apartheidsstaat, die rassensegregatie in de wet vastlegde. Tijdens zijn tienerjaren woedde er een fel debat over het afnemen van het stemrecht van mensen van kleur en de ‘defiance campaign’, die leiders als Mandela in 1952 lanceerden uit protest tegen de apartheidswetten.

Dugard ging naar de Universiteit Stellenbosch om rechten te studeren. Hij verdiepte zich in het rooms-Hollandse recht, dat de Nederlanders bij hun kolonisering hadden ingevoerd en dat in Zuid-Afrika nog altijd betekenis heeft. “Het was indertijd een van de vooruitstrevendste rechtssystemen in Europa”, zegt hij. Aan dat recht werden de apartheidswetten toegevoegd die diep in de privésfeer ingrepen. Het was zelfs verboden om seks met iemand van een ander ras te hebben.

Een keer kwam Dugard in alle vroegte thuis. “Er stond een gekleurde vrouw buiten de flat waar ik woonde. Ze vroeg: alsjeblieft, kun je me een lift naar huis geven? Ze rook naar alcohol. Het was duidelijk dat ook zij naar een feestje was geweest. Ik dacht: dit is echt gevaarlijk. Om een gekleurde vrouw naar huis te brengen, 10 kilometer samen in de auto, in de vroege ochtend, is niet verstandig. Ik heb haar weg-gebracht. Maar ik was behoorlijk angstig.”

Vrijwel overal was 'racial mixing' verboden, ook in hotels, restaurants en theaters. "Behalve op de werkvloer, maar daar waren de goede jobs gereserveerd voor witten." Partijen als het ANC en de Communistische Partij waren verboden. Vreedzame protesten werden keihard neergeslagen, zoals in Sharpeville toen de politie 69 mensen doodschoot. "Mandela was een vrijheidsstrijder, die gewapend verzet als allerlaatste optie zag waarbij alles gedaan moest worden om onschuldige slachtoffers te voorkomen. Maar hij werd door het regime als een -terrorist gezien."

Zelf koos Dugard ervoor binnen de wet te -blijven, maar hij respecteerde degenen die een andere keuze maakten. "Ik heb witte en zwarte vrienden die voor lange tijd naar de gevangenis werden gestuurd. Niet alleen omdat ze geweld hadden gebruikt, maar ook omdat ze hadden deelgenomen aan bijeenkomsten van illegale organisaties zoals het ANC. Natuurlijk bezocht ik hen in de gevangenis", vertelt hij.

Al als jonge advocaat verdedigde Dugard burgers. "De dreiging van de doodstraf was altijd aanwezig, want dat was de verplichte straf bij misdrijven als moord of roofovervallen. Zonder verzachtende omstandigheden was het einde verhaal. Het was afschuwelijk om naar de rechtbank te gaan en te weten dat als je faalde, die persoon zou sterven", zegt hij.

Een leven laat zich verrassen. In 1963 kreeg Dugards toenmalige vrouw, met wie hij een dochter en een zoon kreeg, een fellowship in Cambridge. Het bood hem de kans aan de beroemde universiteit verder te studeren. "Er werd vooral traditioneel internationaal recht -gedoceerd. Maar het was ook het begin van de ontwikkeling van het stelsel van mensenrechten. Ik werd daar enorm door geïnspireerd. Toen ik terugging naar Zuid-Afrika zag ik het als mijn rol om raciale gelijkheid te promoten via internationaal recht."

Hij zette zich als internationaal jurist ruim tien jaar in voor de onafhankelijkheid van -Namibië, dat bezet werd door Zuid-Afrika. Hoewel hij geen leraar had willen worden zoals zijn ouders, werd hij in 1965 docent rechten aan de overwegende witte Universiteit van de Witwatersrand bij Johannesburg. In 1978 richtte hij er het Centre for Applied Legal Studies (CALs) op, dat nog altijd bestaat. Topjuristen deden er pro--bonowerk, onder meer voor politiek activisten. "We waren heel creatief", zegt Dugard. Hij ontleende argumenten aan de Universele -Verklaring van de Rechten van de Mens en mensenrechtenverdragen, die door het gewelddadige apartheidssysteem op alle niveaus werden geschonden. "De rechters maakten daar weinig bezwaar tegen. Maar de aanklagers werden razend als ik aan internationale verdragen refereerde."

Als directeur van CALs had hij contact met -andere organisaties die stredden tegen de apartheid. Bisschop Desmond Tutu vroeg hem zijn juridische adviseur te worden, waarna ze hechte vrienden werden. "Tutu was het bewustzijn van Zuid-Afrika", zegt Dugard. In 1990 kondigde president Frederik Willem de Klerk plots het einde van de apartheid aan. Dugard zou meeschrijven aan de sectie burgerrechten van de nieuwe grondwet van 1996, die "een van de progressiefste ter wereld is". Maar hij realiseerde zich ook dat zijn rol als witte man deels was uitgespeeld.

In 1997 werd hij de eerste Zuid-Afrikaan die lid werd van de prestigieuze International Law Commission in Genève, door de VN opgericht om internationale verdragen op te stellen. Hij was inmiddels 62 jaar en gescheiden. "Ik had geen zin om met pensioen te gaan."

OP NAAR JERUZALEM

Het telefoontje dat hij in 2000 van de VN--mensenrechtenraad kreeg, gaf een geheel nieuwe wending. Of hij lid wilde worden van de -onderzoekscommissie die net was ingesteld om Israëlische schendingen van de mensenrechten en het oorlogsrecht in de bezette Palestijnse -gebieden te onderzoeken. Dugard was bekend met het conflict omdat hij sinds 1982 diverse malen Israël en Palestina had bezocht.

“Het was ook een kwestie waar vrienden en studenten zich zorgen over maakten. Johannesburg was een heel Joodse stad. De Joodse gemeenschap was het progressiefste deel van de witte bevolking. Ook de meeste advocaten in Johannesburg waren Joods, net als de studenten aan Wits”, vertelt Dugard. Veel Joodse vrienden en collega’s hadden in 1967 meegevochten in de Zesdaagse Oorlog, waarbij Israël onder andere de Westelijke Jordaanoever, Oost-Jeruzalem en Gaza bezette.

Tijdens die vroegere bezoeken aan Israël zag hij de situatie “vanuit een Joods perspectief”. Hij verbleef in West-Jeruzalem, waar hij naar conferenties met vooral Joodse deelnemers ging. Maar de parallellen met Zuid-Afrika drongen zich op. “Ik had altijd het gevoel dat ik het allemaal al eerder had gezien, dit systeem van raciale onderdrukking”, zegt hij. Hij zou het als lid van de VN-onderzoekcommissie nog scherper zien. Hij ontmoette Palestijns leider Yasser Arafat, die niet de “militante terrorist” was -zoals media hem beschreven, maar “een gevoelige man” die luisterde en in gesprek ging.

Het was Dugards mandaat om de Israëlische bezetting van de Palestijnse gebieden onder de loep te nemen – en dat is nog steeds zijn focus. Hij sprak met Palestijnse slachtoffers van het excessieve geweld door het Israëlische leger. Met eigen ogen zag hij hoe bulldozers, toen al een “essentieel wapen” van het Israëlische leger, huizen en agrarisch land hadden verwoest.

De commissie moest dekking zoeken toen -Israëliërs het vuur openden op Palestijnen die een illegale nederzetting in Gaza hadden beschoten. In hun rapport beschreven de commissieleden het disproporzionele aantal Palestijnse doden en gewonden, waarbij vooral kinderen slachtoffer waren. Ze constateerden dat de fundamentele rechten van de Palestijnen, zoals het recht op leven, op vergadering en een familieleven, werden geschonden. En ze stelden dat de Joodse nederzettingen in de bezette gebieden illegaal waren. Hoewel het niet hun taak was, bekritiseerden ze ook de Palestijnse zelfmoordaanslagen, het lynchen van -Israëlische reservisten en aanvallen op ambulances. Tegelijkertijd benadrukten ze dat Palestijnen en Israëliërs vrede willen.

In de zomer van 2001 werd Dugard benoemd tot speciaal VN-rapporteur voor de Palestijnse gebieden. Zijn vrouw vond dat hij het hiervoor eigenlijk te druk had. “Maar ik overtuigde haar mee te gaan op missie naar Palestina alvorens een besluit te nemen. Nadat ze de situatie ter plekke had gezien, zei ze: ‘Je kunt dit werk als rapporteur niet opzeggen. Het is te belangrijk.’”

Dugard bezocht Palestina tweemaal per jaar voor onderzoek. Met zijn team reisde hij naar alle uithoeken. “Mijn voorgangers waren diplomaten, die erg voorzichtig waren om Israël niet tegen het hoofd te stoten. Maar ik had een andere achtergrond. Ik had geleerd om het regime in Zuid-Afrika te bekritisieren. En ik zag het als mijn taak om die traditie voort te zetten. (pauze) Wat ik ook deed.”

Hij zag hoe het beleid van Israël in de bezette gebieden een weerspiegeling was van de Zuid-Afrikaanse apartheid. “Alleen is Israël erger dan Zuid-Afrika”, constateert hij. Als bezetter past Israël een duaal systeem toe. Palestijnen vallen onder het Israëlische militaire recht, Israëliërs onder het burgerlijke recht. Terwijl Palestijnen worden gediscrimineerd als het gaat om rechtspleging, bewegingsvrijheid, huisvesting, watervoorziening tot en met alle andere basisvrijheden, genieten Israëliërs in de bezette gebieden op alle fronten een voorkeursbehandeling. Het Israëlische veiligheidsbeleid jegens Palestijnen bestaat uit onderdrukking, moord, marteling en detentie zonder vorm van proces.

De versnippering van het Palestijnse grond-gebied – de Joodse nederzettingen tellen inmiddels 700.000 kolonisten – doet Dugard denken aan Zuid-Afrika, waar de zwarte meerderheid werd verdreven naar bantoestans, die een fractie van het land omvatten. “Je hebt zelfs aparte wegen voor Israëliërs en Palestijnen. Dat had je in Zuid-Afrika niet eens”, zegt hij.

Dugard is echter geen rouwdouwer, maar een jurist met strategisch inzicht en besloot niet --meteen te spreken van apartheid, dat een misdrijf tegen de menselijkheid is. “Ik wist dat mijn -geloofwaardigheid er zwaar onder zou lijden en mijn rapporten genegeerd zouden worden. Toen het einde van mijn mandaat in zicht kwam, heb ik in 2005 verklaard dat Israël -apartheid toepast. Onvermijdelijk leed mijn -geloofwaardigheid daaronder.”

GRASMAAIER

Hij bleef altijd verbonden met Palestina. –“Israëliërs spreken van: het gazon maaien. Om de zoveel jaar besluit Israël om de bevolking van Gaza in te perken. Dan vermoorden ze een paar duizend mensen.” Deze Israëlische geweld-offensieven vormen nóg een verschil met zijn vaderland. “Zuid-Afrika voerde nooit zulke oorlogen tegen de zwarte bevolking.”

Hoe kijkt hij ertegen aan dat Israëliërs na eeuwen van vervolging en genocide eindelijk hun eigen land hebben, maar zich omringd voelen door vijandschap en in existentiële angst leven? “Ik denk dat de angst onder witte Zuid-Afrikanen groter was. Witte Zuid-Afrikanen waren -altijd bang voor de zwarte meerderheid”, antwoordt hij rustig.

Het is een gevoelige kwestie. Onder juristen woedt het debat of Israël als bezetter het recht heeft op zelfverdediging. Waar echter nauwelijks over wordt gesproken is dat de Palestijnen het recht hebben om zich te verzetten tegen de gewelddadige Israëlische bezetting. “Maar daarbij moeten ze zich houden aan het internationale recht. Zo mogen burgers nooit het doelwit zijn”, zegt hij. Het staat buiten kijf dat Hamas en andere Palestijnse groepen op 7 oktober die wet hebben overtreden en zich met hun aanvallen schuldig maakten aan oorlogsmisdaden.

Dugard legt uit dat het recht op verzet erkend is voor volkeren die zich verweren tegen koloniale machten en de racistische regimes van toenmalig Zuid-Afrika en Rhodesië. “Het verzet in militair bezette landen zoals Frankrijk en -Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog wordt nog steeds zeer geprezen. Palestijnen lijden zowel onder een racistisch koloniaal regime als onder militaire bezetting. Waarom worden ze niet op dezelfde manier beschouwd als de onderdrukten in Afrikaanse kolonies, Zuid--Afrika tijdens de apartheid en het bezette Frankrijk en Nederland?”

In zijn autobiografie *Confronting Apartheid* beschrijft Dugard hoe hij en zijn vrouw op vakantie waren in San Francisco toen ze op 27 december 2008 hoorden dat Israël met enorme lucht-, zee- en grondaanvallen Gaza binnenviel. Het was de maanden daarvoor juist relatief rustig

geweest. Operatie Gegoten Lood zou een antwoord zijn op raketaanvallen door Hamas en andere groepen. Hij stelt dat de operatie -mogelijk al was voorbereid sinds Hamas in 2007 de macht in Gaza had gegrepen. Israël zei dat het doel was de militaire infrastructuur en smokkeltunnels van Palestijnse groeperingen te verwoesten.

Binnen enkele dagen kreeg Dugard telefoon van de Arabische Liga. Op 22 februari 2009 ging hij met een team van West-Europese topdeskundigen naar Gaza voor een onderzoeksmis­sie. Geschokt zag hij de immense verwoestingen, die hem aan de Tweede Wereldoorlog deden denken. Woningen waren verpulverd, ziekenhuizen, scholen en moskeeën getroffen. Maar liefst 80 procent van de landbouwgrond en gewassen was met bulldozers platgewalst. Israël had woonwijken met witte fosfor gebombardeerd. Zo'n 200.000 Palestijnen moesten hun huizen ontvluchten.

Het onderzoeksteam stelde vast dat er 1.400 Palestijnse doden, -onder wie minstens 850 burgers (300 kinderen en 110 vrouwen), waren gevallen. Ruim 5.000 Palestijnen waren gewond. -Terugkijkend was het als een generale repetitie voor de huidige oorlog.

Aan het einde van de missie vroeg Dugard zijn teamleden: welke misdrijven zijn er volgens jullie gepleegd? "Unaniem zeiden ze: genocide. Ik antwoordde: Mijn God, je kunt Israël niet -beschuldigen van genocide."

COLLECTIEVE BESTRAFFING

Ze hebben lang over de kwestie gedebatteerd. Genocide vereist een bewijs van intentie: de opzettelijke uitroeiing van een volk. "Uiteindelijk hebben we besloten om het collectieve bestraffing te noemen, als oorlogsmisdrijf en misdrijven tegen de menselijkheid." Het onderzoeksteam oordeelde ook dat Palestijnse militanten zich schuldig hadden gemaakt aan oorlogsmisdrijven vanwege het afschieten van raketten vanuit Gaza naar zuidelijk Israël, waarbij 4 burgers werden gedood en 148 mensen gewond waren geraakt.

Dugard herinnert zich de discussies tijdens het Russell Tribunaal, ooit opgericht door grote namen als Jean-Paul Sartre, James Baldwin en Simone de Beauvoir, als een hof waar burgers recht zouden spreken. In 2014 oordeelde het tribunaal over de Israëlische Operation Protective Edge, die dat jaar van 8 juli tot 26 augustus had geduurd en nog verwoestender was dan de vorige operaties, met 2.200 Palestijnse doden (1.492 burgers), ruim 10.000 gewonden, nog meer destructie en een derde van de bevolking die gedwongen verplaatst was.

Dugard zat in de jury. "Er was veel steun om Israël te beschuldigen van genocide. Maar dat was nog een taboe. Opnieuw probeerde ik mensen over te halen om daarvan af te zien." Maar het laatste jaar is dat veranderd. "Het is een opluchting," zegt hij met een zucht, "om te zeggen waar het op staat: Israël pleegt genocide."

De afgelopen twee decennia zag Dugard de situatie alleen maar verergeren. "Net zoals het apartheidsregime in Zuid-Afrika steeds repressiever werd, gebeurde dat met Israël. Inmiddels heeft het racisme in Israël een niveau bereikt dat ik nooit in Zuid-Afrika heb gezien. De Palestijnen worden als untermensch beschouwd."

'Gaza is vandaag een land van wanhoop', schrijft hij in zijn autobiografie uit 2018. 'Gevangen door Israël en Egypte, afgetuigd door Is-raëli­sche militaire offensieven, tot armoede

-veroordeeld door de economische blokkade, zonder voldoende medische zorg, waar de bezetter de mensen veilig drinkwater en elektriciteit onthoudt en de bevolking wordt geregeerd door een repressief islamitisch regime.'

Een groot verschil met Zuid-Afrika is de houding van de internationale gemeenschap. "Het Zuid-Afrikaanse apartheidsregime werd als een pariastaat gezien. Het kreeg enige steun van het VK en de VS, die wel duidelijk maakten tegen apartheid te zijn. Israël wordt echter nog steeds door de meeste westerse landen gepresenteerd als de enige democratie in het Midden-Oosten en een bastion van vrijheid."

Dugard heeft lang nagedacht over de vraag waarom Israël de hand boven het hoofd wordt gehouden. "Ik denk dat Holocaust-schuld één aspect is. In het geval van de Duitsers is het zo duidelijk dat er geen discussie over mogelijk is. En de Nederlanders? Amsterdam moet vroeger een beetje op Johannesburg geleken hebben. Maar tijdens de oorlog hielpen te weinig mensen Joden overleven."

Hij merkt ook op dat er sprake is van "een gevoel van superioriteit" dat voortkomt uit een "koloniale mentaliteit" ten opzichte van Palestijnen als "inheemse bevolking". "De Israëliërs worden als gelijken gezien met een bijbelse claim op het land, terwijl de Palestijnen als minderwaardig gelden."

ANTISEMITISME

Er is nog een aspect dat kan verklaren waarom Israël een voorkeursbehandeling krijgt. "Israëliërs zijn zeer bedreven om kritiek op Israël als antisemitisme te presenteren. Mensen worden snel en gemakkelijk voor antisemitie uitgemaakt. En er is niets ergers voor een persoon, zeker als je aan het begin van je carrière staat, om daarvan beschuldigd te worden. Waarschijnlijk zou je ontslagen worden. Het is een enorm nadeel om dat label te krijgen."

Dugard werd zwaar bekritiseerd. Enkele ngo's beschuldigden hem van antisemitisme, maar de Israëlische regering deed dat niet. "Misschien omdat in Israël enigszins bekend was dat ik in Zuid-Afrika close was met de Joodse gemeenschap. Ook heb ik vrienden in Israël en goede contacten met mensenrechtenorganisaties. Maar sowieso zou ik zo'n beschuldiging niet serieus nemen. Bovendien ben ik oud genoeg om daar niet mee te zitten."

Wel liep hij functies mis omdat hij als pro-Palestijns werd gezien. Ook kreeg hij bedreigingen. "Maar in Zuid-Afrika was het veel erger en waren doodsb bedreigingen heel gewoon. Je kreeg brieven waarin werd gesteld dat er een prijs op je hoofd stond, of telefoontjes. Ik schudde het van me af", zegt hij alsof hij het over regendruppels heeft. In 2012 ontving hij de gouden Baobab, de hoogste Zuid-Afrikaanse onderscheiding voor burgers voor zijn inzet voor mensenrechten.

Op Dugards telefoon komen continu berichtjes binnen. Als hij even checkt, ziet hij dat een Arabisch tv-station een interview met hem wil. Hij vervolgt: "Ik denk dat het einddoel van Netanyahu en zijn kabinet een volgende Nakba is. Ze willen van de Palestijnse bevolking af. Het geplande offensief tegen Rafah is volgens mij een poging om mensen uit Gaza te verdrijven naar de Sinaï. En dan is het Egyptes probleem."

Dagelijks is Dugard betrokken bij de juridische strijd voor gerechtigheid voor Palestijnen, waarbij steeds meer rechterlijke instanties zich over het Israëlisch-Palestijnse conflict buigen. Al langere

tijd adviseert hij de Palestijnse -regering over procedures bij het Internationaal Strafhof (ICC) in Den Haag, dat personen vervolgt die verdacht worden van genocide, misdrijven tegen de menselijkheid, oorlogsmisdrijven en agressie. Na eindeloze pogingen lukte het de Palestijnen om in 2015 als staat lid te worden van het ICC, dat daarmee rechtsmacht heeft over de Westelijke Jordaanoever, Oost--Jerusalem en Gaza.

“Dit betekent dat het ICC jurisdictie heeft om zowel Israëliërs als Palestijnen die internationale misdrijven binnen deze gebieden plegen, te vervolgen”, zegt Dugard. Ondanks de zich opstapelende bewijzen en de aankondiging in 2021 van een strafrechtelijk onderzoek bleef het jaren stil. Dugard is kritisch over ICC-aanklager Karim Khan, die “geen actie” ondernam. Tot de aanslagen van 7 oktober 2023. Sindsdien bezocht Khan de grensovergang Rafah, tussen Gaza en Egypte, en later Israël en de Westelijke Jordaanoever en hield gloedvolle betogen over gerechtigheid.

Inmiddels beweren Israëlische bronnen dat het ICC aanklachten klaar zou hebben tegen premier Netanyahu en defensie-minister Gallant. “Het lijkt erop dat Israël opzettelijk zulke geruchten verspreidt zodat leiders van westerse staten, die de grootste financiers van het Strafhof zijn, druk uitoefenen op de ICC-aanklager om dat vooral niet te doen. Ik geloof niet dat het ICC de moed heeft om Netanyahu of een andere Israëlische leider aan te klagen, totdat het werkelijk gebeurt”, zegt Dugard.

Daarnaast lopen er maar liefst drie verschillende zaken over het Israëlisch-Palestijnse conflict bij het Internationaal Gerechtshof in Den Haag, dat rechtspreekt in geschillen tussen -staten. Tijdens de hoorzittingen in februari over de Israëlische schending van het Palestijnse recht op zelfbeschikking kwamen vrijwel alle regeringsdelegaties met vernietigende kritiek op Israël als wrede bezetter die misdrijven pleegt. (Al in 2004 bepaalde het Internationaal Gerechtshof dat de muur die Israël bouwde en de Joodse nederzettingen illegaal zijn.) Het handjevol landen, zoals de VS en het VK, dat het opnam voor Israël en het Hof zelfs vroeg om af te zien van het geven van een adviserende opinie, stond geïsoleerd.

De tweede zaak die bij het Internationaal -Gerechtshof loopt, is aangespannen door Zuid--Afrika, dat op 29 december 2023 een klacht indiende tegen Israël vanwege het schenden van de Genocideconventie. Gehuld in een rode toga met roze biezen was Dugard tijdens de zitting op 11 januari 2024 een van de deskundigen van de Zuid-Afrikaanse delegatie die de rechters toesprak. “Veel mensen in het Westen vinden het afgrijselijk dat Israël van genocide wordt -beschuldigd”, zegt Dugard. Maar het taboe is verdwenen. “Ook Israël kan voor genocide -worden aangeklaagd.”

Het kan jarenlang duren voor het gerechtshof daarover een definitieve uitspraak doet. Maar Zuid-Afrika had tegelijkertijd een verzoek in-gediend om alvast interim-maatregelen uit te -vaardigen om volkerenmoord en uitroeiing van Palestijnen te stoppen.

Tot het laatste moment maakte Dugard zich -zorgen over het besluit van het Hof. “Als rechters een moeilijke politieke kwestie voor zich hebben, kunnen ze de zaak laten afketsen op een procedureel punt.” Hij was nerveus toen de rechters op 26 januari uitspraak deden. “Maar toen de president van het Hof begon te spreken, wist ik dat we hadden gewonnen. Ik ken haar. Haar stem klonk gedecideerd. Ik zag dat ze een verhaal te vertellen had”, lacht Dugard.

Het Internationaal Gerechtshof stelde vast dat het “plausibel” is dat Israël genocide pleegt en kondigde een reeks interim-maatregelen aan, waarbij Israël werd opgedragen om alles in het werk te stellen om genocidale misdrijven te voorkomen. Ook moet Israël de personen die tot genocide oproepen bestraffen en acuut -zorgen voor basisvoorzieningen en humanitaire hulp om een einde te maken aan de levensbedreigende situatie waarin Palestijnen verkeren.

“We waren heel blij met het besluit. Veel mensen hadden gehoopt dat het Hof een staakt-het-vuren zou eisen, maar dat was te veel verwacht. Maar eigenlijk kwam de uitspraak daar wel op neer”, zegt Dugard opgelucht.

VRAAG OM MEER MAATREGELLEN

Sindsdien heeft Zuid-Afrika het Hof nog tweemaal gevraagd om vanwege de extreme urgentie extra interim-maatregelen te treffen. In antwoord op het laatste verzoek constateerden de rechters op 28 maart dat “de catastrofale levensomstandigheden” in Gaza nog zijn verergerd en dat er sprake is van “hongersnood”. Het Hof eiste van Israël onder meer dat het “ongehinderd” alle hulpgoederen moet toelaten.

De derde zaak bij het Internationaal Gerechtshof is op 1 maart 2024 door Nicaragua aangespannen tegen Duitsland. De regering in Berlijn wordt ervan beschuldigd genocide in Palestina te faciliteren door haar militaire, politieke en financiële hulp aan Israël én door het stopzetten van de Duitse hulp aan UNWRA na de Israëlische beweringen dat twaalf medewerkers van het VN-agentschap betrokken zouden zijn geweest bij de 7 oktober-aanvallen. Israël heeft daar geen nog enkel bewijs voor geleverd.

Het Hof wees op 30 april de door Nicaragua verzochte interim-maatregelen echter af. Duitsland hoeft de militaire en andere hulp aan -Israël niet te staken. Tegelijk benadrukten de rechters de internationale wettelijke plicht van alle staten om te voorkomen dat met de wapens die zij leveren tijdens een conflict, oorlogsmisdrijven en genocide worden gepleegd. Ook -herhaalden de rechters hun “enorme bezorgdheid” om Gaza en hun eerder afgekondigde -interim-maatregelen. De Nicaraguanse klacht tegen Duitsland houden ze in behandeling.

“Steeds vaker wordt er een beroep gedaan op het internationale recht om het Israëlisch-Palestijnse conflict voor internationale en nationale rechtbanken op te lossen”, zegt Dugard. “Verrassend genoeg nemen veel westerse staten, met name de VS en het VK, hier aanstoot aan. Maar het is de enige manier om een vreedzame regeling veilig te stellen. Er kan geen vrede -zonder gerechtigheid zijn.”

Linkse partijen slagen er niet in het valse discours te kantelen, omdat zij blind zijn of bang om de werkelijke oorzaken van de problemen te benoemen.

ILJA LEONARD PFEIJFFER De Morgen 20 januari 2024

Zes jaar geleden bezaten de acht rijkste mensen ter wereld evenveel als de armste vier miljard. Die groeiende ongelijkheid is ook slecht nieuws voor de rijkste helft van de wereld, want als de democratie geen gelijke kansen kan garanderen, tekent ze haar eigen doodvonnis. In zijn essay voor De Morgen vertelt Ilja Leonard Pfeijffer wat er moet gebeuren om de vrije samenleving te redden.

Marlene Engelhorn is 31 jaar oud. Zij woont in Wenen. Zij is de achterkleindochter van Friedrich Engelhorn, de stichter van het Duitse chemieconcern BASF. Het familiekapitaal, dat volgens schattingen van Forbes 3,8 miljard euro bedroeg, was sinds de dood van Friedrich Engelhorn in handen van Marlenes grootmoeder, Traudl Engelhorn-Vechiatto. Toen haar oma in de herfst van 2022 stierf, erfde Marlene Engelhorn 25 miljoen euro, waarover zij geen belasting hoeft af te dragen, want Oostenrijk heeft de erfbelasting in 2008 afgeschaft.

Marlene Engelhorn is het nooit eens geweest met deze afschaffing van de erfbelasting. Zij heeft meermaals gezegd dat zij het onrechtvaardig vindt dat haar geld in de schoot wordt geworpen omdat zij de loterij van de geboorte heeft gewonnen. Zij vindt het de taak van de politiek om zorg te dragen voor de herverdeling van rijkdommen en omdat de politiek volgens haar in dit opzicht faalt, heeft zij zelf het heft in handen genomen. Zij zal 90 procent van haar erfenis teruggeven aan de samenleving. Een commissie van vijftig door het lot aangewezen burgers mag beslissen waaraan dat geld zal worden besteed. Hiermee wil zij een voorbeeld stellen, want volgens haar faalt de democratie als zij niet in staat is een gelijke verdeling van vermogen, inkomsten en kansen te garanderen.

Deze actie wil ik op twee manieren van enige context voorzien. Ten eerste kwam de Oxford Committee for Famine Relief (Oxfam) deze week met een rapport waarin wordt berekend dat de vijf rijkste mannen ter wereld – Elon Musk, Bernard Arnault, Jeff Bezos, Larry Ellison en Warren Buffett – ongeveer 14 miljoen dollar per uur verdienen. Binnen afzienbare tijd zullen zij de eerste triljonairs in de wereldgeschiedenis zijn. Tegelijkertijd is het gemiddelde salaris van werknemers in 52 landen de afgelopen jaren niet voldoende gestegen om de inflatie te compenseren. Oxfam heeft berekend dat werknemers in 2021 en 2022 gemiddeld een maandsalaris aan koopkracht hebben ingeleverd. Het rapport waarin dit allemaal staat, is getiteld Inequality Inc. en gepubliceerd aan de vooravond van het World Economic Forum in Davos.

Oxfam publiceert al jaren rapporten over de economische ongelijkheid in de aanloop naar de economische top in Davos en elk rapport is alarmerender dan het vorige. De ongelijkheid neemt toe. In januari 2014 publiceerde Oxfam haar veel geciteerde observatie dat de 85 rijkste mannen ter wereld, die samen in een dubbeldekkerbus zouden passen, evenveel bezitten als de armste helft van de wereldbevolking. In 2017 moest Oxfam deze berekening al aanpassen. Toen moest worden geconstateerd dat alleen de acht rijksten al evenveel bezitten als de armste helft van de wereldbevolking.

Ten tweede moet mij van het hart dat ik gevoelig ben voor kritiek. Enkele dagen geleden sprak ik mijn goede vriend Frans Blom in het etablissement City Hall in Leiden en hij zei mij dat hij mijn columns niet goed vond. Volgens hem wentel ik mij te gretig in mijn pessimisme. Het punt is niet zozeer dat ik ongelijk heb als ik zeg dat alles hoogstwaarschijnlijk naar de verdoemenis gaat, zei hij, als wel dat ik mijn plicht verzaak om te zeggen hoe het dan allemaal wel moet. De diagnose is grimmig, maar dat weten we nu wel. Hij spoorde mij aan om mij nu eindelijk eens uit te spreken over de kuur.

De dreigende teloorgang van de democratie, die volgens de huidige peilingen in het cruciale verkiezingsjaar 2024 verder gestalte zou kunnen krijgen, kan niet los gezien worden van de immer toenemende economische ongelijkheid. Marlene Engelhorn heeft gelijk als zij zegt dat een democratie, die is gebaseerd op gelijke zeggenschap, niet kan functioneren als zij geen gelijke middelen en kansen kan garanderen. Zij heeft gelijk als zij zegt dat herverdeling van economische armslag een kerntaak moet zijn van de overheid en als zij zegt dat de huidige politiek op spectaculaire wijze tekortschiet in de uitvoering van deze opdracht.

Economische ongelijkheid is op minstens drie manieren onverenigbaar met de democratie. Ten eerste is geld macht. Invloed is te koop. Als je genoeg geld hebt, kun je Twitter aanschaffen om er het extreemrechtse propagandakanaal X van te maken. Je kunt met je satellieten het verloop van oorlogen beïnvloeden. Als je genoeg kapitaal vertegenwoordigt, zijn politici en beleidsmakers geïnteresseerd in je ideeën en wensen.

Ten tweede resulteert economische ongelijkheid in kansenongelijkheid. Wie als telg van een bemiddelde familie ter wereld komt, zal conform de statistieken beter worden opgeleid en langer leven dan een kind van arme ouders.

Ten derde is economische ongelijkheid een bron van onvrede. Mensen zijn er goed in om zich aan te passen. Ze kunnen er best mee leven om arm te zijn, want veel went en alles is relatief. Maar mensen kunnen niet tegen oneerlijkheid. Armer zijn dan anderen is onverdraaglijk.

De rijk geboren Marlene Engelhorn wil belast worden, maakt ze ook in Davos duidelijk. Vijfentwintig miljoen erfde ze onlangs, 90 procent ervan wil ze aan de samenleving geven.

De onvrede, die in dit tijdsgewricht wijd en zijd door populistten wordt aangewakkerd en geëxploiteerd en die het vertrouwen in de politiek en de rechtsstaat doet afbrokkelen tot een nauwelijks nog ingehouden roep om een sterke man, komt voort uit de breed gedeelde en nauwelijks te betwisten constatering dat de politiek niet in staat blijkt de problemen van de mensen op te lossen.

Het mag een formidabele prestatie van de rechtse spindoctors heten dat zij het voor elkaar hebben gekregen om het volk te doen geloven dat deze problemen veroorzaakt zijn door links, ook in die landen die de afgelopen jaren zijn geregeerd door rechtse partijen. Ze hebben van 'links' een scheldwoord weten te maken. Terwijl de problemen economisch van aard zijn, worden zij cultureel geframed en, zoals dat gaat, worden de minst fortuinlijke verschoppelingen, die onder de dreiging van geweld en honger huis en haard hebben moeten ontvluchten, als zondebokken aangewezen.

De linkse partijen slagen er niet in dit valse discours te kantelen, omdat zij blind zijn of bang om de werkelijke oorzaken van de problemen en de onvrede te benoemen. Links heeft geen verhaal, zegt men terecht. Terwijl het verhaal voor het oprapen ligt. De klimaatcrisis wordt veroorzaakt door de consumptiedwang van het kapitalisme. De asielcrisis wordt veroorzaakt door de

klimaatcrisis en door economische ongelijkheid op mondiale schaal. De crisis in de woningbouw wordt veroorzaakt door perverse mechanismen van de vrije markt. Personeelstekorten idem. Verliezen worden afgewenteld op de samenleving, terwijl winsten privaat zijn. Mijn goede vriend Frans Blom heeft gelijk. Het is de hoogste tijd om te vertellen wat er moet gebeuren.

Een systeem dat bij uitstek voldoet aan alle door Thomas Kuhn (1922-1996; Amerikaanse natuurkundige en wetenschapsfilosoof, red.) beschreven kenmerken van een vastgelopen paradigma, is onze westerse, kapitalistische samenleving. Het zal duidelijk zijn dat ons kapitalistische model, dat gebaseerd is op oneindige groei op een in omvang beperkte planeet, onhoudbaar is. Het zal even duidelijk zijn dat de perverse wedkamp die het kapitalisme wil zijn, steeds minder winnaars oplevert ten koste van steeds meer verliezers. Die groeiende ongelijkheid is inherent aan het kapitalisme en met de observatie dat die toenemende ongelijkheid onacceptabel is, is de conclusie van het syllogisme dat het kapitalisme onacceptabel is niet langer te vermijden. Wat eveneens duidelijk zal zijn, is dat het kapitalistische systeem ons niet gelukkig maakt.

Basisinkomen: een goede begin.

Ik zal u thans een schokkende waarheid onthullen: dat is ook niet de bedoeling.

Het kapitalistische systeem is ingericht met het doel om ons ongelukkig te maken. Na millennia van religieuze en filosofische zoektochten naar de waarheid, hebben we in deze jonge eeuw eindelijk ontdekt wat de zin is van het leven en waartoe wij op aarde zijn. Wij zijn op aarde om te consumeren. Onze consumptie is de motor van het systeem. Een gelukkig mens is een belabberd consument. Een gelukkig mens heeft niets nodig, want hij of zij is al gelukkig.

Daarom is er met malicieuze efficiëntie een systeem bedacht van slavernij, waarin een fundamentele levensbehoefte, namelijk een huis, zo onbetaalbaar is gemaakt dat je je het slechts kunt permitteren in ruil voor een levenslange schuld, die je afbetaalt door de mooiste jaren van je leven te vergooien aan het beantwoorden van e-mails en het wegklikken van to-do lijstjes. Deze dwangarbeid maakt je ongelukkig, hetgeen je tracht te compenseren door spullen aan te schaffen waarvan de reclames je beloven dat ze je gelukkig zullen maken. Als compulsieve consument bereik je zodoende je vervulling als mens.

Als je het eenmaal doorziet, is het simpel. De oplossing voor deze systeemcrisis kan niet gelegen zijn in gepriegel aan belastingschijven. We kunnen de desastreuze opwarming van de aarde niet keren met een paar lapmiddeltjes zonder dat wij het systeem van ongeremde groei als zodanig ter discussie stellen, maar zonder het model van oneindige groei valt de bodem onder het kapitalisme uit. Het is, zoals Einstein dat uitdrukte, onmogelijk om problemen op te lossen binnen het systeem dat deze problemen heeft gecreëerd. Er is een paradigmawisseling nodig.

Om onze democratie, en met onze democratie onze rechtsstaat en vrije samenleving, te redden is een drastische herverdeling van economische middelen nodig. Daarbij moeten we inzetten op een scenario van economische krimp. In elk geval tot het moment waarop de mensheid in staat zal zijn om een groot aantal andere planeten te koloniseren, zullen we de mondiale consumptie moeten terugbrengen naar een niveau dat onze arme aarde aankan. We moeten een samenleving creëren die draait om gelijke verdeling van inkomsten in plaats van om competitie. Het model van inkomen op basis van verdiensten, dat in onze westerse samenleving een dogma is, is een fictie, omdat niemand op grond van eigen verdiensten multimiljonair wordt. Kapitaal rendeert meer dan arbeid.

Bovendien zal dit model in de toekomst steeds problematischer worden, wanneer robots en kunstmatige intelligentie de mondiale behoefte aan arbeid zullen reduceren. Dat het voor mensen niet meer nodig zal zijn om te werken, is goed nieuws, om niet te zeggen een heilstijding van messiaanse proporties, op voorwaarde dat de inkomsten uit de productie van de kunstmatige arbeidskrachten eerlijk wordt verdeeld. De productiemiddelen dienen in handen te zijn van het volk, zou Karl Marx zeggen. Je moet er niet aan denken dat de eigenaar van de robots alles wat de robots maken zelf mag houden en dat de robots via agressieve overnamen vervolgens in steeds minder handen komen.

Om al deze redenen zou een basisinkomen een goed begin zijn, in combinatie met een belastingtarief van minstens 90 procent voor extra verdiensten. Marlene Engelhorn wijst ons de weg.

Jebbron Info

Wens je Jebbron-Info niet meer te ontvangen, geef dan een seintje via mail.

Jebbron vzw ; Open Huis voor Vorming en Pastoraat

Nieuw Mailadres : jebbron@jebbron.be

Nieuwe Website www.jebbron.be

Nieuw Postadres: Hogeweg 50, 9320 Erembodegem

Raad van Bestuur: Inge De Bruyn, Paul De Witte, Luc D'Hooghe, Annie Maes, Kristien Renneboog, Erik Van Assche

Liturgieverantwoordelijke Paul De Witte